

Příklady dobré praxe ČR

A)

Co se daří v celém procesu změny (část k dobré praxi z Analýzy)

- Národní strategie a možnost projektových aktivit, které změny podporují
- Mění se struktura sítě sociálních služeb, služby více odpovídají tomu, jak moc člověk potřebuje podporu a v čem. Odklon zájemců od pobytových služeb, když je lidé nepotřebují.
- Vyšší dostupnost potřebných služeb pro lidi v regionech.
- Transformace ústavů a opouštění nevyhovujících prostor. Zkušenost, kdy se opustily celé velké objekty, zámky.
- Zkušenosti dobré praxe a její sdílení. Jsou identifikovány jak příklady dobré, tak špatné praxe.
- Existují metodiky a doporučené postupy, jak proces transformace realizovat a jsou vázány na všechny fáze procesu změny.
- Jsou témata, ve kterých je třeba aktéry vzdělávat a je již více lidí se zkušeností, kteří mohou být v roli vzdělavatelů (včetně osob, které dříve samy žily v ústavní službě). Podpora pracovníků služeb v mnoha formách (konzultace v místě, vzdělávání k pochopení, stáže, příklady, metodická vedení aj.)
- Větší participace samotných lidí – jsou více slyšet, více se klade důraz na to, aby byli součástí dění, sdílení příběhů lidí jimi samotnými, sebeobhajcovství. Lidé jsou více než dříve zapojeni do běžných aktivit, využívají veřejné služby, více lidí má placené zaměstnání.
- Svou zkušenost jsou ochotni přenášet i zástupci samospráv, obcí, kde vznikaly komunitní služby. Stejně tak opatrovníci lidí, kteří se původně obávali změny.
- Jsou identifikována rizika v transformaci služby a opatření, jak se jim vyhnout či eliminovat.
- 20 let zkušeností v různých regionech - nejde jen o „vlaštovky“ (ojedinělé případy).
- To, že lidé se zdravotním postižením mají žít v ústavech, už méně lidí říká nahlas (i když si to myslí :). Není to v kontextu principů sociální politiky žádoucí (i když stále možné).
- Veřejnost si více zvyká na své spoluobčany, lidé se znevýhodněním jsou občané a více součástí místních komunit
- Existence podpůrných organizací pro lidi se znevýhodněním k řešení jejich situace i v návazných oblastech života (v oblasti zaměstnávání, obhajoby práv).

- Změna prostředí a podmínek pro osoby „s tělesným“ zdravotním postižením – tyto se v ústavech již téměř nevyskytují a žijí s podporou v běžné komunitě.

B)

Z výše uvedeného vyplývá, že proces transformace a deinstitucionalizace v ČR je rozsáhlý a váže se na mnohé aktivity, nelze do jednoho souboru zařadit všechny dílčí příklady změny. Proto byla zvolena cesta odkazu na základní systémové dokumenty, webové portály, zdroje videí a dalšího množství podkladů, ze kterých je možné čerpat:

Soubor příkladů a odkazů:

1. Na stránkách věnovaných procesu transformace na úrovni České republiky [Transformace sociálních služeb \(trass.cz\)](http://trass.cz) je možné nalézt ucelený soubor zdrojů, které vypovídají o cestě změny a jejich dopadech život lidí, kteří žili v institucionálním prostředí.

Tyto webové stránky slouží poskytovatelům služeb, jejich zřizovatelům, zástupcům samospráv, dalším spolupracujícím organizacím a hlavně také lidem a jejich blízkým.

Lze zde využít mnoho podkladů - materiály, videa, doporučené dokumenty, informace pro pečující osoby, analýzy, odborné články, informace pro obce a kraje, možnosti přihlášení na vzdělávací akce a zápisy ze sdílení zkušeností služeb v transformaci a jiných aktérů aj. Viz náhled na strukturu stránek v části věnované transformaci sociálních služeb:

Nezabezpečeno | www.trass.cz/archive_2015/5-dokumenty.html

Hlavní strana Podpora projektu Vzdělávání Akce Dokumenty Média Kontakty English

Lidé a kontakty

Dokumenty

- Analýzy
- Architektura a vybavení
- Děti v ústavech
- Documents (English)
- Jak na to - příklady dobré praxe v deinstitucionalizaci
- Komunikace v procesu transformace
- Manuál transformace
- Nástroje pro poskytovatele
- Odborné články
- Opatrovnictví
- Pečující osoby
- Pro kraje a obce
- Rizika transformace
- Zprávy
- Vzor Transformačního plánu

Dokumenty

V této složce naleznete užitečné dokumenty, týkající se transformace sociálních služeb, vzešlé z předchozího projektu Podpora transformace sociálních služeb.

Průběžně sem budeme vkládat další dokumenty, které s problematikou transformace a deinstitucionalizace sociálních služeb souvisí, a které by pro Vás mohly být zajímavé a přínosné.

MANUÁL TRANSFORMACE ÚSTAVŮ
DEINSTITUCIONALIZACE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

esf evropský sociální fond v ČR EVROPSKÁ UNIE MPSV OPERAČNÍ PROGRAM LIDSKÉ ZDROJE A ZAMĚSTNANOST CESTA K ŽIVOTU TRANSFORMACE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB PODPORUJEME VAŠI BUDOUCNOST www.esfcr.cz

Stránky je možné také shlédnout a prozkoumat v anglické verzi:

Nezabezpečeno | www.trass.cz/archive_2015/8-english.html

NÁRODNÍ CENTRUM
PODPORY TRANSFORMACE SOCIÁLNÍCH SLUŽEB

archivní verze webu trass.cz
září 2015

Hlavní strana Podpora projektu Vzdělávání Akce Dokumenty Média Kontakty English

Lidé a kontakty

Conferences

- Deinstitutionalization: The Ways Forward, Prague, 14. - 15. February 2013
- The Role of Municipalities in the Transformation of Social Care, Prague, 25. - 26. 4. 2012
- Life in the Community, Prague, 1 - 2 November 2011

Documents

- Activities Handbook (DOC)
- De-institutionalising and transforming children's services (PDF)
- Transition from Institutional to Community-based Care (PDF)

Transformation of Social Services Project

The Czech Ministry of Labour and Social Affairs has been supporting the process of transformation and de-institutionalization of social care services on a long-term basis. The strategy of replacing institutional care for people with disabilities with community-based care in their natural environment is nation-wide and is based not only on the existing Czech legislation, but mainly on the process of implementation of the Convention on the Rights of Persons with Disabilities and the reports of the European De-institutionalisation Expert Group.

Life in an institution is a handicap. This also holds true for the disabled.

Transformation of social services for the disabled

The transformation is a modification of high-capacity institutional services for handicapped persons for accommodation and support in a standard environment. Thanks to the transformation, persons with disabilities are crossing over from large institutions into flats or single-family residences in a standard development and live the standard lifestyle of their peers.

With appropriate support, persons with disabilities can live in regular households, assume responsibility for their own life, and manage to take care of themselves and their household, just as those who do not live in

Je zde také část zabývající se příklady dobré praxe a zkušeností a je rozdělena na videa, která je možné po rozkliknutí spustit a texty zachycující příběhy lidí, kteří dříve žili v instituci a dnes již žijí v běžném prostředí, třeba i za podpory komunitní sociální služby. Dostupné: [DOBRÁ PRAXE | Transformace sociálních služeb \(trass.cz\)](#)

Videa:

Domek v Nádražní ulici – příběh pana Ivana

Spot natočený v rámci mediální kampaně projektu Transformace sociálních služeb MPSV ČR přibližuje příběh pana Ivana, který byl nejdříve klientem Domova pro osoby se zdravotním postižením Slatiňany a dnes již není...

A bude líp – příběh slečny Heleny

Krátký film vzniklý v rámci mediální kampaně projektu Transformace sociálních služeb MPSV ČR vypráví o slečně Heleně, která prožila život v několika ústavech, naposledy v ústavu v Hajnicích v Královéhradeckém kraji a žije dnes jinak...

Myšlení a rozum – příběh pana Petra

Krátký film natočený v rámci mediální kampaně projektu Transformace sociálních služeb MPSV ČR přibližuje příběh pana Petra, který se po úrazu dostal do ústavu v Západočeském kraji a nyní z něj díky transformaci odešel do chráněného bydlení. Tam jsou jeho možnosti mnohem širší....

Cesta k životu – Vincentinum

V tomto spotu se o své zkušenosti podělí několik profesionálů, kteří pracují s lidmi se zdravotním postižením. Jak se mění jejich práce? Co nového se naučili? A co nového přinese i jim proces transformace?

Nejste na to sami

Narození dítěte je radostná událost i v případě, že dítě je s postižením. Dnes není nutné se takového dítěte zbavit, ale s využitím komunitních služeb, které rodinám pomáhají udržet rodinu pohromadě, ...

Bez klecí aneb dobrá praxe

V souvislosti s řešením problematiky používání restriktivních prostředků v zařízeních sociálních služeb byl ministerstvem produkován film „Bez klecí aneb dobrá praxe“. Vzhledem k širokému zájmu odborné veřejnosti Vám zpřístupňujeme prostřednictvím stránek MPSV odkaz na tento dokument.

Texty:

Cesta do běžného života (Benjamín, p. o.)

Příklad dobré praxe – oblast 1. Podpora klienta Chtěli bychom Vás seznámit s příběhem našeho bývalého uživatele, který neměl možnost být ve své rodině a musel žít v ústavu. Naši snahou bylo pro něj najít jinou vhodnější variantu bydlení, která by lépe odpovídala jeho potřebám, ačkoliv byl stále v cílové skupině naší služby. Cítili jsme však, že pro jeho další život je nutné podpořit ho v přechodu do jiné služby, kde měl nové možnosti se dále rozvíjet a zapojit se do běžného života....

Péče o klientku v seniorském věku v prostředí Chráněného bydlení (o. s. Společnost DUHA)

Příklad dobré praxe – oblast 1. Podpora klienta Senioři s mentálním znevýhodněním mohou žít v prostředí chráněného bytu do konce svého života, pokud se podaří zajistit vhodnou péči ve spolupráci s jinými.

Služby pro osoby s mentálním postižením na Krnovsku (Slezská Diakonie)

Příklad dobré praxe – oblast 10. Komunitní systém a spolupráce s jinými organizacemi V tomto textu bychom se chtěli podělit o příklad realizace komunitních služeb pro osoby s mentálním znevýhodněním...

„Toto je celý můj život“ – výstava fotografií paní Marie (Dolmen, o.p.s. Agentura pro chráněné bydlení)

Příklad dobré praxe – oblast 9. Práce s veřejností Ráda bych vám představila paní Marii a její výstavu fotografií. Jedná se o příklad dobré praxe z oblasti práce s veřejností...

Trnitá cesta ke štěstí (Agentura pondělí)

Příklad dobré praxe – oblast 5. Zapojení dalších zdrojů podpory. Na příběhu paní Marcely chceme ukázat, že je pro klienta možné přijmout zodpovědnost za svůj život a rozhodnout se pro odchod ústavu, navzdory tomu, o jak těžký proces se může jednat. ...

Význam dobrovolníků pro lidi s duševním onemocněním – zapojení dobrovolníků a jejich podpora (Diakonie ČCE)

Příklad dobré praxe – oblast 5. Zapojení dalších zdrojů podpory Rádi bychom ukázali na případu pana Prvého, který je níže popsán, jak lze propojit formální a neformální pojetí integrace člověka ...

2. Další zdroje k dobré praxi:

V rámci kampaně na práva osob s handicapem vznikla v Moravskoslezském kraji série 10 krátkých videí k procesu deinstitucionalizace opakovaně vysílaná v regionální televizi pod názvem [Žít normálně | Pořady | POLAR - Moravskoslezská regionální televize](#)

V rámci transformačních procesů vznikla v Moravskoslezském kraji Metodika pro práci s uživateli s náročným chováním, a to s ohledem na skutečnost, že u těchto uživatelů docházelo opakovaně k selhávání poskytování služeb v komunitě. Metodiku je možné nalézt zde: [metodicky-ramec.pdf \(msk.cz\)](#)

Ministerstvo práce a sociálních věcí realizuje v pořadí již 3. systémový projekt, kterým podporuje o realizaci deinstitucionalizačních projektů v celé ČR, přenos dobré praxe. Byla přijata (i Evropskou komisí schválena) kritéria pro služby komunitního charakteru a jejich vyhodnocování. Komplexní dokumenty lze najít zde: [Kritéria sociálních služeb komunitního charakteru a kritéria transformace a deinstitucionalizace \(mpsv.cz\)](#)

Vláda České republiky se aktivně hlásí a podporuje proces přechodu z ústavních do komunitních služeb. Aktuálně platný dokument pro léta 2023 – 2025 je možné nalézt zde: [e3ec4567-390f-9dbd-4a8d-3593c1f5e8ac \(mpsv.cz\)](#)

Níže je uveden souhrn dalších zdrojů k inspiraci, zachycení dobré praxe a zkušenosti jak poskytovatelů sociálních služeb, kteří buď již prošli transformací své služby či subjektů, kteří sami poskytují či podporují návazné terénní a ambulantní služby, služby v komunitě.

- 3. Organizace působící v ČR, které přímo rozvíjejí aktivity, které podporují rozvoj podpory lidí v komunitě, sebeobhájcovství lidí, podporu osob v rozhodování, zapojení osob do přenášení svých zkušeností aj.**

[Centrum podpory transformace, o.p.s. - pomáháme se změnou \(podporatransformace.cz\)](#)

[Jinak o.p.s. - Hledáme řešení, která jsou přirozená... normální. \(jinakops.cz\)](#)

[O nás - Rytmus](#)

[O nás | Rytmus \(kvalitavpraxi.cz\)](#)

4. Mnohé z **krajů v ČR** již v rámci své sociální politiky realizovalo spoustu samostatných činností a aktivit, projektů, které přímo vedly ke změnám a deinstitucionalizaci sociálních služeb a měly dopad na kvalitu života lidí se zdravotním znevýhodněním. V různém rozsahu. Od pozvolných změn vážících se na pochopení účelu transformace poskytovateli služeb a jejich pracovníky až po dokonání transformace původně ústavních služeb a opuštění nevyhovujících objektů. Současně šlo také podporu budování sítě adresných komunitních pobytových, ambulantních i terénních služeb, podporu neformálních pečujících, práci s veřejností a školami atd.

Na tomto místě jsou uvedeny kraje, které jsou v procesu změny institucionálních služeb směrem k zajištění podpory člověka v běžném prostředí nejdále a mohou své zkušenosti, výstupy změn sdílet:

[Transformace pobytových sociálních služeb | Moravskoslezský kraj | \(msk.cz\)](#)

Moravskoslezský kraj si rovněž v průběhu realizace procesu deinstitucionalizace nechal zpracovat nezávislou zprávu o průběhu, procesu a vyhodnocení realizovaných aktivit. Z analýzy vyplynulo, že proces nepřinesl zásadní zvýšení nákladů na služby poskytované v komunitě, naopak přinesl zásadní zvýšení kvality života lidí s handicapem. Celou zprávu je možné nalézt zde. Moravskoslezský kraj si rovněž v průběhu realizace procesu deinstitucionalizace nechal zpracovat nezávislou zprávu o průběhu, procesu a vyhodnocení realizovaných aktivit. Z analýzy vyplynulo, že proces nepřinesl zásadní zvýšení nákladů na služby poskytované v komunitě, naopak přinesl zásadní zvýšení kvality života lidí s handicapem. Celou zprávu je možné nalézt zde: [Souhrnná-zpráva-o-procesu-transformace-v-Moravskoslezském-kraji.pdf \(instand.cz\)](#)

[Transformace a zvyšování dostupnosti komunitních sociálních služeb pro osoby s postižením v Královéhradeckém kraji v roce 2022 | Královéhradecký kraj \(khk.cz\)](#)

[Pardubický kraj - Transformace pobytových sociálních služeb \(pardubickykraj.cz\)](#)

[Transformace sociálních služeb - komunitní služby pro osoby s postižením v Kraji Vysočina: Transformace sociálních služeb pro lidi s postižením v Kraji Vysočina: Kraj Vysočina \(kr-vysocina.cz\)](#)

[Transformace ve Zlínském kraji – zvyšování kvality služeb - Zlínský kraj \(zlinskykraj.cz\)](#)

5. **Zkušenosti jednotlivých poskytovatelů** (odkazy na stránky, videa):

Spolufinancováno
Evropskou unií

TOGETHER
towards efficient and sustainable
transition in social care

[Hlavní stránka \(dnanovo.cz\)](http://dnanovo.cz)

[Harmonie p.o. – Příspěvková organizace \(po-harmonie.cz\)](http://po-harmonie.cz)

[Sírius \(sirius-opava.cz\)](http://sirius-opava.cz)

[Benjamín \(benjaminpetrvald.cz\)](http://benjaminpetrvald.cz)

[Videodokument Změna je život | Čtyřlístek Ostrava \(cyrlistekostrava.cz\)](http://cyrlistekostrava.cz)